

הלוות חנבה

בָּאֵד הַגּוֹלָה

תרע דברים האסורים והמתירים בחנפה, ובו ג' סעיפים:

א *בכ"ה בכטלו (א) (טחילין) שמנות ימי (ה) [חנכה] (ב) ואסורים בהספד ותענית, יבאל מתרון בעשות מלאכה. גנוגות (ג) [צ] (ג) הנשים שלא לעשות מלאכה (ד) בעוד שהגרות ד Zukot. דריש כי שאמר (ה) שאין לקקל להם: ב רובי השעות שרבבים בכם הם סערות קרשׁות, (ו) שלא קבועם למשתה ושמחה: הנה יש אומרים קשי אמת איזה גרבוי (ג) הסעירות, משום (ד) בראותן

גּוֹרָנוֹבָרָג בְּקַשְׁתִּים
פְּרֶרֶרֶים
לְאַוְןִים דְּטוּרָה
שְׂעִירָם
בְּקַלְלָה וְזַעֲקָה גְּנָזָה
שְׂסָטָן לְחַם שָׁרָךְ
לְעַסְדָּר לְהַשְׁפֵּקָה
בְּקַשְׁתִּים

פָּאָר הַיְטָבָה

(ה) ביצה. בין באחרותין, וכן בגד-אפרון פלפלול אצטים וקרם.
 (3) הטעמים דז'אשיס, לפי שופעה הגס על יניתם, מס'מ'.
 אבקבכרייל' סובב: קפלת בנדינו שאון לאדם לעשות מלאכה שעוד שפהות
 ווולדות. ומי במאץ כל פון שנות של בהיגן דוקות וורוא עד חצאות.
 אבקבכקם שפנוי אסרו כל סיטים אין לפקל לחם, טור ופ'יח ומץ. וקסג' סובב
 ששלט בטל מונחים ווי' בירום צפין פט דעה דרכין, ע.ש. ומכב כב'ח: בזחאת
 צב' ב, ובמשגחת חם צבי ספין פט דעה דרכין, ע.ש. ומכב כב'ח: בזחאת
 אפ'אקוור להתחנות לקנייה ומטה שנאנגן לתקנתונן כב'יד בבלו המורות ע'יח אין
 לאבלט מונחים, רלא אסדר אל לאזר דוד תץ חתלה, אבל אל אם קבר נגנו להחנותו
 אבא-ב'ח שפנ' אפור גדר בזבנה, רב' ש ספין שלט, וואז פ'ים שלא-ב'ר אסרו,
 כב'ח: (4) הצעודות דאייתא מכדרש בהאליך ובמגלה קאנטן שקב'עום
 לאט-טקה שטקה שטקה טק'ה טק'ה טק'ה טק'ה, ועי' ייד' ספין תא. בזב'י
 אבקבכק'ב זכיון תוב דיד'ה טברון הקאל בזבנה, וב' כ' רב' פופסקטן.
 האיטים לשבב בזבנה על הנטה. וב' חיבת-דעתם חרב טעם לה:

משנה ברורה

לההשפט לאותה, והוא בוצאי שעה⁽¹⁸⁾: (ה) שאין להקל להם. דתני קדורים כתפרים וגמורים נקבי בכם אסור, שאין להתייר בפניהם. וכתוב בשלטיג'ג'בוריים ובן הספרים בתשובה חכם צבי, שבתקומם שונגו אטור מלעשות מלאבה כל הימים (ט) יש למחרות רבינוד, כי הפטלה עבירה היא ומיבאה לעיני שעתם: (ב) שלא קרבום למשקה ושמהה⁽¹⁹⁾. אלא להקל ולחוות. ונראה המשם דכל קבעו אין לשקה כמו בפניהם, (ט) כי בפניהם קיה בגונה שללה שמייד ולכבר את הקבוקה, שהוא בטול משקה ושמהה, ולא אמרת קבוקה, שאפלו הקvio רבק מס ושלוט לא קה מקובל ואוטם. לך קשישאים קדרוש ברוך הוא מטענו קבעו להקל לו ולשבחו ימברך גס-בן על עיני משקה ושמהה, מה שאין בן במפעשה ראנטיטוכס, שלא גדור עצלים להרג ולחשميد. אך אורות וואשדות כדי להקייד דתם נכמו שאנו אומרים להלחשיקם ותוקרכם ולהלעכרים מעיל קרי גנטוקן⁽²⁰⁾. ואס קרי ישראלי נכניים להם והשעות קבושים מהת קם וולדעלות להם מס וחוזרים לא מנוגדים ושלוט לא קי מבקשים יותר, אלא שהగביר הקדרוש-ברוך-הוא ניד ישראלי ונזחות, לך לא קבעות אלא להקל ולחוות לבך, כלכלה, ביןון שם רוץ למגע אויתני מעה, לך בקדשו מס ושלוט, ובכערנותו תחברך לא הפיקו זעם וגהנה גנוג, לך אנו מדים ומשקהים לו על שענה לנו לאלהיים ולא צובנו מצובחו ללבושו: (ז) הבאנן הנינים בו, וזהו לומר קב"ה בכסלו, קראיאנא במקראש דמלאתה המשכן נאמר בכב"ה בכסלו⁽²¹⁾, אלא שהתקין בפרק דרשות ברוך הוא בקומה עד ניסן שנולד בו צחק, ואמר קדרוש-ברוך-הוא: עלי לשלם לכסלן, ושלט לו חנכת בית טהונאי. גם

(א) מתקהילין שכונה ימי חנכה. ב' בבחנה שנין, (ב') בשפלה מלבני רעה, ג' רוח קרוות על ירושאל ובטלו רעטן ולא הנייה אוותם לעסק בתרה וכמצות, ופשטי זדים בטמנות ובכוננותם¹², וכן בסוף להיכל ופרציו בו ברצצת¹³ וטהראות הטהרות, וצר להך לשער אל מארך מפניהם ולוחצים לחץ דודל, עד שורחן על להך אלקי אבותינו והושיעם מיניהם והאחים, ונבראו בפי משמעוני הכהנים הדודליים¹⁴ ונרגנו ורחשינו ושראלא מידם, וקורה מלבותה לישעאל נמר על מאתיים שנה עד סעודה השני. ושבגורה ישעאל על איזוביקם ואקדמא, בכחיה בקסלך נקעה. ונתקטו להיכל ולא מקאו שנקו טהור במתקשרות אבא פרק אסיד שענינה מתח בחוקמו של פהן דודל, ולא ענינה בו להקליך אלא יום אחר בלבד, ונשענה נס והקליק מהנו נרות המערה שכונה ממים, עד שתקטו זיתים¹⁵ והוציאו שנקו טהור. ומפני זה התקינו חכמים שבקאותם קדור, שיחרוי הרים קאלא, שמחולק כ"ה בכסלו, ימי שבחה וסלל, ומתקין בהן הנרות בערב על פתיחי הבתים בכלليلת לילה ונילאה משנתם הליליות¹⁶, (ג) להראות ולגנות הננס¹⁷, והוא מזיאי מדבורי סופרים פירושيات המקולה¹⁸. ונקיים אלו הן בזקירות טבנה, ורזה לומר: חנו כ"ה, שביבים כ"ה חנו מאובייקם¹⁹. ימפני שמן ומי שבחה ומילל, אך אסור במן הספר וטפנויות. (ג) ונובגן סעניות לסבב בקבינה על הקהדים²⁰, (ג) ונש טעם לה: (ב') ואסורים בהחספ²¹ (ו) ותענית²². צען להן סיקון ורבו סעריך אקסמזה ברוזון²³: (ג) הבקשות. דניאן נשימים²⁴ (ג) לפיה שגענעה נס על ידיקם. קדלקמה בסעין בנהג²⁵. (ג) ג' מוקמות שאם קאנשים מחקמים בקה²⁶: (ד) بعد שענורות דולקות. בבייחוין, (ג) פרדי להכיד שאסור

שער הצלון

(6) רמפה': (5) שם: (ג) מנג'אקרים: (6) עין בקריברים: (7) מאג'אנטס קשטים פטחה-משה: (8) אליך נבר בשם מקריליל: (9) הגר"א בשם גההיק חנשות והוא פשליטי-גבירותיהם שם, ולעומתו מפה שמי-היא פפטאנטס אקרים שם כבאי, וכן אמר באיליה ובאה דקון מוכח כלבלש גמ'ין דלא גוטה, וכן געפוק בדרכ'ת-הימים רעדו שהונאות דלקות, קינו בחרו: (10) וכן בזאנטינוס ומי-אדרם לא קשטוין כלל המטהה קונה, מבליל דראן סכידיא להו: (11) סכל לשון הלבוש, ומה שהתקשתה חפין על זה כבר פרה אליליה רביה בטוב טעם:

חֲלֹבּוֹת חַנְכָּה

ביאורים ותוספים

7) ובטעם הדבר שאין מדליקים בחוץ לארץ השעהليلות מספק כמו בשאר ימי טוב, בתב הפר' (ד"ה והטעם) שכן שהוא ממצויד מודרךן לא הטירחות החכמים. עוד, כדי לרmach על מצות מילה שהיא ביום העשוני שרצו היינוט לבטל. טעם נוסף כתוב, כדי להראות שהנס היה שמויה ימים, לא פחות ולא יותר וראה

בעתרת זקנים על גליק השוע מה שבכתב בשם האבודהה[ט]. אבן, בזקן שקידשו את החדש על פי הראיה, בתבו הינו אכן ראש השנה ית, בד"ה בזקן) והמנחת חינוך (מצווה שאאות ו-ט) שבמקום שלא הגיעו שליחים של בית דין, היו עושים מספק השעה ימים חנוכה (ואה נפש היה כי תרע ס"א).

8) ובביאור דבריו כתוב האוד שם (פ"ג מהל' חנוכה ה"ג), שאף שהדלקת הנרות היא צור להדלקת המנולה במקדרש, ושיטת הרמב"ם (פ"ג מהל' תמידין ומופסין הי"ב) שהדלקת המנולה מצוותה גם בבורקן (ראה חידושי מון ר' ר' הלוי שב ד"ה והנה ברמב"ם פ"ג מהלכות תמידין ומופסין הי"ב). מ"מ נרות חנוכה אין מודליקים אלא בערב, בין שעיקום כדי להראות ולגלוות הונס, ובזום אין הנרות ניכרים (ראה בבדיל ל�מן (ס"י תרעב ס"א ד"ה ולא)).

9) המשמע בדבריו שקידעת המנולה היא מדברי סופרים, אמנם לעניין מי שמוספק אם קרא את המנולה אם לאו, כתוב ל�מן (ס"י תרעב ס"ק ט) בשם הפמ"ג שיתכן אין אמרים בו שפק דרבנן לפחות, כיון שקידעת המנולה היא מדברי קבלה [אכן בטטר שלמי חודה (חנוכה פטיחה אורה ז ד"ה תעמ"ה) הביא בשם הגיר"ט פינישתו שוכנות הרמב"ם היה שחייבים נתנו תיקף למוצאות החנוכה בקידעת המנולה שהיא מדברי קבלת משום פרשומי ניסא].

10) ובטעם הדבר שאין אישור 'בל חוסיף' בהדלקת נרות חנוכה או קידעת המנולה, כתב הרמב"ם (בסוף מנין המצוות שבתחלת היד החזקה) משומש אין אנו אמרים שמצוות זו היא מן התורה אלא מתניתה הcum. וראה בשורת חותם זOPER (או"ח ס"י ר' ד"ה ומ"ש דפ"ר) בשם הרמב"ן (ספר המצוות סוף שורש השwi) ובשווות אגרות משה (או"ח ח"א ס"י יג. וס"י טו ענף ג ד"ה וענף ד"ה ויתר) שהאריכו בזה.

11) מקור דבריו איתנו מהרמב"ם אלא מהטורו, ואף שודליךן את המנורה בלילה כ"ה בסלוי, ואם כן לא באורה חנו כבר בכדי בסלוי, ביאר הפר' שמ"ט בכ"ד כסלו לא נחר אלא בערב ואו הדליך את המנורה, אבל בכ"ה בסלוי נחו בכלו ומשום כך קראים 'חנו כ"ה' עללא שידייך הרמב"ם שהדלקת המנורה הייתה בלילה כי כסלו יטעם נסוף לקידעת ימים אלו בשם 'חנוכה', בתב השובל' הלקט (ס"י קע) שבימים אלו הותה חנוכה בית המקשה, שחרי היוננים טימאו את ההיכל והערות והמקשרות כל כלה, וכשבורו החשומות טימאו תיחור את הכל ועשו חנוכה הבית (וכמו שmobear להלן במשיב' ס"ק ג), וכען זה בתבו האור זורע (ח"ב ס"י שכא) והמהרש"א (שבת בא, ב ח"א ד"ה מאי חנוכה).

12) ובטעם הדבר כתוב הפטמי (אי"א ד"ה נהוגין) שהיוננים ביטלו את ישראל משלוחת עמודי העולם, תורה ועובדיה וגמולות החסדים. ומפני זה אנו מחווים בחנוכה ללימוד תורה, ועובדיה בלבד זו הפללה והודאה, וגמולות הסדים בממן ובגוף.

ובטעם המנהג לחלק לילדים מעות חנוכה, ביאר הגיר"ש בהנמן (שפתוי חיים מודעים ח"ב עמי קלד) שהיוננים והר' אסרו ללמידה המשך בעמוד הבא

סימן תרע

דברים האסורים והمحפרים בחנוכה

[משניב ס"ק א]

ובשלגי דעת ולא הניתנו אופט לעסוק בחנוכה ומיצותיו וכ"ר, ובקבנוקה[ט] וכ"ר, ופנצר בו פקנוזות[ט] וכ"ר, קפנינים הקוליטים[ט] וכ"ר, בכל'ה בקסלו הלה[ט] וכ"ר, ותקליקן מפנעו נורצת המערה שמלונה[ט] נמים, עד שפחש זיתים[ט] וכ"ר, בכל'ו וליללה משמנת הילולות[ט], להראות ולגלות הנטס[ט] וכ"ר, והוא מצונה מדברי ווקרים פקריאת הפגלה[ט] וכ"ר, רוצה לומר: קנו כ"ה, שביום כ"ה קנו מאוביק[ט].

וכבבגין הענינים לטעוב בחנוכה על הפקחים[ט].

1) משמע מדברי הרמב"ם שగירסת היתה לא רק על ביטול שבת מילה וראש חודש [במבראר מגילה אוטויקוט דובאה בספר חנוכה בסופו וראה וראש חודש בספר מעשה רקה על הרמב"ם פ"ג מהל' חנוכה ה"א שהביא כן בשם מדרש, וראה באיגרת תימן של הרמב"ם ד"ה ואתם אחינו דען] אלא על ביטול כל התורה והמצוות, ומוקור דבריו בתב בשווי תשובה מהבהה (ח"ב ס"י רפה ד"ה תרע) הוא מונש התפילת שאותו יתירם להשכחים תורתך ולהעבירם מוחקי רצונך. והמעשה רקה (שם) בתב, שאפשר שמקור דבריו יוסיפון.

2) וכמובואר להלן (ס"ק ג) ולקמן (ס"י תרעא ס"ק י).

3) בביור דבריו בתב האור שמה (פ"ג מהל' חנוכה ה"א) על פי המשנה במסכת מדרות (פ"ב מ"ג וบทسفות יום טוב ותפארת ישראל שם), שלפניהם מוחמת הור הבית היה סוג בגובה שעשרה טפחים, ליטמן שאין לבקרים להיכנס לפנים ממנה, והיונים פרצו בו י"ג פרצות כדי שאם הנכרים נכנסו למקדש, וכשנעצו ישראל חזרו וגדורים. ונזר שכל הנכנס לעזזה כשבורו נגזר מקום הפירצה משתחזה מודה להשם על אומדן מלכות יוזן וביטול גזירותיה.

4) שהרי גם יוחנן אביו של מותניהו היה בגין גדול מבואר להלן (ס"ק י), וראה בדרך אמונה מעשר פ"א ד"ה בח"ל ד"ה וערוא שיתכן שאף ברמב"ם בהקומה ליפוריש המשניות פ"ז יש לגרוטס[ט] וגם מתניתהו בנו היה בגין גודל מבואר בנה[ט] (מגילה יא א) [ופרטה השיטות בוה והשתלשלות המיאורעות ראה בספר השמנאי ובנינו].

5) מדברי הרמב"ם האלו דיק הפר' שמצוין החשומות היה בכיה בסלוי, והדלקת המנורה התחלת בלילה כי בסלוי, והטעם שמודליקים בלילה כי בסלוי הוא לצור נס גuczhan [ראה ביפוריש אור גROL על המשניות יומא פ"ז מ"ז]. אבן, המכעשה רקה (פ"ג מהל' חנוכה ה"ב) בתב שכונת הרמב"ם שכבה[ט] כסלו נשלם הגuczhan, כיון שישב לא התעורר היוניב להמשיך להלחם בירושא, אבל וחדלות הגuczhan והיתה בלילה כסלו והדרליך את המנורה בלילה כי, או שנצעחות בלילה כי כסלו ומנייד הזרורו להדריך את המטורה, וכן בתב המאויר (שבת בא, ב ד"ה נס ודריה ומחרוז) שהuczhan דיה בכ"ד כסלו, והדלקת המנורה היהת בלילה כי כסלו וממה שכותב המשניב להלן שבים ביה חנו מאויביהם. ראה מה שכותנו שם[ט].

6) ובטעם הדבר שלא בתשו מיד אלא לאחר שמצוינה ימים, בתב הביאו שבל ישראל היו בחזקת טמאי מותים, ואינם יכולים להיטהר אלא לאחר שבעה ימים, ובזום השמיינ כתשוש זיתים. ובשם הר"ן כתוב, שלו היה להם טהור אלא במקום הרחוק מהלך ארבעה ימים מירושלים, והערכו ח' ימים להליכה וחותת וטעם נסף כתוב בשווי שבת הלו (ח"א ס"י קפב) בשם האור זוחע (ח"ב ס"י שכא), כיון שהוא עטוקים שבעה ימים בבניין המזבח וכל' הרשות.

הלוות חנבה

ביאורים ומוספים המשך

(15) ובגדיר המלאכות שנהגו שלא לשוחותן, דעת הגירוש וואוצר (קובץ מבית לד ה' עמי ג) שלא נתנו אישור אלא בתפילה וכורו, אבל לא בישול ואפייה (ומלאכה שיש בה عمل בגין שיטוף רעפה, העתו שם (הע' יד) שיש להימנע מłużותה, ולגבי שיטוף כלב הכל לפי הענין). וכן דעת הגליה קניגסקי (תורת המועדים ס'ק ח אות ג, ספר חנוכה פ"ב, נר חנוכה פ"א ח' מ) שכיבוס והפרה בכלל האיסור אבל לא בישול ואפייה וכורו, ומושם שMASTER של א' קיבל לאסור אלא מלאכות האסונות בחול המועדים, ומשום כך אם יארם לה הפסד בטפי אס תמנע מעשייה מלאכה, העתו (תורת המועדים שם ד) שMASTER בשיטת מלאכה, ובמו שהתרו בחול המועדים מלאכת דבר האבד, ואמר (נר חנוכה שם) שכמודמה ששאלות את החז"א איזה מלאכות אסור לנוים לשוחות כשהנותר דליקום, והשיב, כמו לענן רашן קרא לישען (נר חנוכה שם, פסקו הלכות חי' ס'ק ד), וכן דעת גראץ קרליץ (נר חנוכה שם, פסקו הלכות חנוכה מהוגראץ דינר פ"א אות ז) שMASTER שדרינו כראש חדש ולא גרע מחול המועדים, ולא אסור אלא תפירה וכורו, אבל לא בישול ואפייה והוא הדין הדחת בליטם, אבן, שיטוף רעפה וכובוט דעתו שאstor, מושם שMASTER שחונבה המנהג לאסור מלאכות הנשכבות, כדי שידה היכר שלא להשתמש לאור ברות חנבה.

מайдך, דעת הגירוש אלישיב (פנוי חנוכה עמי קל-קלב ושית' רבבות אפרים חי' סי' טט) שנותנו הנשים שלא לעשות שום מלאכה שיש בה הילכה אפיקו בישול ואפייה, והוא הדין שיטוף כלים (נקין הבית ועריכת קניה במכלות), וכן דעת הגראט שינברג (שות' רבבות אפרים שם, חרוץ משיטה כלב שמתו) וכן כתוב (ח'א סי' תל) בשם הגראי' פיש, שנותנו ירושלים שהנשים אין עושות שום מלאכה אפיקו בישול ואפייה, וכן נהנו הנשים בבית הגירוש אונטרכן (הילכת שלמה חנוכה פט' ארחות הלכה הע' 14) שלא לעשות שום מלאכה אפיקו בתיבה ובישול וכו', חז' מטיגון ספונטיות וכורו הנאכלות באותה שעה.

ולכבר במכונה בכיתה, דעת הגורי'ש אלישיב (פנוי חנוכה עמי קלב) שהוא בנדיר כיבוט ואסור (אך בהע' קמא בתב, שחי' פעמים שהתריר מפני שאין בוה היסח הרעתו). וכן דעת הרוח"פ שינברג (שות' רבבות אפרים חי' שם), ואם יש צורך בעשיית מלאכה, דעת הגורי'ש אלישיב (פנוי חנוכה שם) שתלוי עד כמה יש בה ערך, וכל הענין של אישור עשיית מלאכה בזעם שהנותר דליקום אינו חמור כל כך.

(16) ובמקומותינו, דעת הגורי'ש אלישיב (אשר האיש חי' פ' לג' אות ד) שאין האנשים מחמורים מזה.

(משנ"ב ס'ק ד)

בביתו(ו) וכורו, פ'צ'י שע'ז(ו).

(17) מה שכתב ב ביתו, בוחנו שאישור עשיית מלאכה לא מושך בכל הזמן שננות ב בית הכנסת ודלקום רהיטו עיר החוטן כמבואר ב מג'א (ס'ק ב דובא בשעה'צ' ס'ק ז, וזה מה שכתבנו לךן ס'ק חרעה ס'ק מ), אלא בזעם שהנותר דליקום.

והוא הדין המدلיק בפתח חצריו, דעת הגורי'ש אלישיב (אשר האיש חי' פ' לג' אות ב) שאסורה האשיה לעשות מלאכות בביתו. וכן אשה שעוברתழוחן לביתה בשעת הדלקת הנרות, ויתצת ידי חותמה על ידי הדלקת בעלה וכורו, העתו (שם אות ז פנוי חנוכה עמי קלב) שאסורה בעשיית מלאכה, כיון שאישור עשיית מלאכה איתו רוקא במקומ הדלקת הנרות, ואם יש באפשרות להחליק את המשך בעמוד הבא

תורה, וכשנuchותם נתע לילדות מעט בסוף כדי להחויר ללימוד התורה, כי זו הדרך לחבב על הילדים את הלימוד, כמו שכתב הגראי' באיגתו, ומזהן שלא לשם בא לשם, ולזכור זה אנו נוטנים דמי חנוכה כדי להזכיר את הילדים ללמידה. ובטפר מועד לכל דין (להגר"ח פאלאגי, ס'כו ס'ק עז) הביא להזעם על פי הקבלה.

(משנ"ב ס'ק ב)
ואסורים בקה"ס (בקה"ס פ"ד) ותענית(ז). עוזן לקפן סיפון תרפו סעיף א במשנה ברורה(ו).

(18) ולמשמעות הסוף בקהלת וכח, דעת הגורי'ש אלישיב (שות' שבט הקהיר חי' סי' רז) שאנו רושם להסוף אלא לסייע דברים בלבד, אבל אסור לשימוש מוטעם שבב היכים שאסורים בחסף אסורים גם בשמיות דברים רעים, וכן מובה (קובץ אויר ישראלי חנוכה עמי ח' שר'י מסלנט דבר של צער, השתקים, ואמר שכון שוויל אסוח מימי דביריהם דבר של צער, השתקים, ואמר שכון שוויל אסוח מימי אלו.

(19) ובמבחן ברשותו בשיע' לעיל (ס'י תקעג ס'א) שאף שבטה מגילת תענית שבב מוחרים כל היכים שאסורים בתענית גם למניינם ולאחריהם בכלם חנוכה ופורים), מ"מ חנוכה ופורים נשארו באיסור תענית, אבל לפניהם ולאחריהם מותר (זראה מה שכתבנו להלן) ובטעם הדבר בתב המשנ"ב שם (ס'ק ג), מפני שנעשה בהם נסים גדולים ומופרומים.

ולענין אם גרוו על הציבור תענית משום עריה בראש חדש או בחנוכה או בפורים, ראה לעיל (ס'י תיח' ס'ק ג-ה, וכן בסי' תקעב ס'ק ב ו-ד).

ואיסור תענית, כתוב בbihil לעיל (ס'י תיח' ס'א ר'יה ראש חודש) לענין תענית בראש חדש, שהוא אפיקו להחוננות תענית שעות ולא רק יום שלם. ואפיקו גם לא קיבל עליון תענית, כתוב בשות' אור ליצין (ח'א פ"א תשובה א) שאסור בתענית שנות וכמבואר בשועז לעיל (ס'י ר'פה סי' א ובמשנ"ב שם ס'ק א) לענין אישור תענית בשבת, גם לגבי חנוכה ופורים, דעת הגורי'ש אלישיב (אשר האיש חי' פ"ט אות א) שמי שהוחש שיתאהר באירוע הבוקר עד חצות, וכי היה לטעם משחו לפני החזות כורו שע'ז להחוננות, וכי בשתייה בלבד וראה מה שכתבנו לעיל (ס'י ר'פה שם ג) מאידך, הקט החיים (ס'י תיח' ס'ק ב) כתוב שאין אישור תענית שעות בראש חדש אלא למי שקיבל עליון תענית, אבל מי שלא קיבל עליון תענית מורה.

(20) שם (ס'ק א) שכתב שחנוכה ופורים מותרים בחסף ותענית לפניהם ולאחריהם, אלא שדעת הביך שלא להחוננות לפני החנוכה אפיקו תענית של יחיד, ולבחינה לה יש להזכיר רבורי, חרוץ מהנהדים להחוננות לפני חנוכה תמורה התענית של עבר ראש חדש עבת שלא ישבו ממוגם. ולגבור תענית על הציבור אישור איסור לכל הדעות, בין לפניהם ובין לאחריהם.

ולגבי הטעף לפני חנוכה, כתוב בשעה'צ' שם (ס'ק א-ב) שאף לדעת הביך מותה, בין שאישור הטעף כל יותר מאשר רבורי תענית, אך, במשנ"ב להלן (ס'ק יב) כתוב שיש מוחנים בחסף לפני חנוכה, ודוקא ביום כדי בכסליז', אבל בלילה כדי כסלו דעת הגורי'ש אלישיב (אשר האיש חי' פ"ט אות א) שבלכל הדעות מותר להטף.

(משנ"ב ס'ק ג)
דזקא ג'שימים(ט) וכו', ויש מקומות שגם האנשים מתקיימים בזעה(ו).

הלבות חנבה

ביורים ומוספים המשך

ובחונכה ופורים חייב לאכול בשר ולשותה יין, וביאר הגrinן קרלין (חט שני שבת חז"ד עמי שננו) שפטוט שאן מיצה לאכול בשר ולשותה יין בחונכת, אלא שאם אין איזו אוכל בשר או שותה אין מהנת טינוק הרי זה כחניתה, ובחונכה אסור להחותן, וכן דעת הגריח קנסקי (תורת המועדים ס"ק ז).
20 אמן, בסידור עבודת ישראל כתוב שהנותה בבל היסודות הוא להעבים מהקי רצון).

(מש"ב ס"ק ז)
נקלאעת למשען נטמר בק"ה בקסלווי).

21 מקור דבריו הוא מהאייר (ס"ק י), וביאר שם שビון שחונכת המבבח במשken היהת צריכה להוות בכיה בסלו, אלא שבמוקומה היהת החטכת בית חמונאי, בהשיבות ימים אללו כאללו היהת בהם החטכת המובה שבסודבר (זויישב לפוי זה את גירסת הלבוש רכאותם הירושה, כתוב לעיל (ס"י תקכט ס"ק ב) שבשבתו ומים טובים

עובדת עם מי שמוחר במלאה בן איש, או להחלף עם אשה שנחאגת להדליק בомн אחר, מן הרואו שתעשה זאת, אכן, אם אין באפשרות לעשות זאת, הריבת היא לעבד בגאל, בין שדיא משועבדת לעבדתה ואם היא שבירה).

18 כוונתו בחצר שעיה אחר עצת הכוכבים, וכמבואר בשיער ל�מן (ס"י תרעב ס"ב) ובביה"ל שם (ד"ה ובבלר) ודאה מה שכתבנו במשניב שם (ס"ק א).

[מש"ב ס"ק ז]

שלא קבועם לטshaה וטלטה¹⁹) וכרכ, ולקעירים מעגל קקי רצ'גראן²⁰),
22 ומה שכתב הרמב"ם (הובא לעיל ס"ק א) ימי שמהה והל',
ביאר הגראי זולאויציך (קנטרט חנבה ומגילה ס"י ז) דהיתם שהם אסורים בהספר ותענית, שחרי הם ימים טובים של מגילת תענית,
ומי שמסוגע עצמו כל השנה שלא לאכול בשר ולא לשותה יין מפני הרשותה, כתוב לעיל (ס"י תקכט ס"ק ב) שבשבתו ומים טובים

הלבות חנכה בימן תרע תרעה

כיאורים ומוספים

בימים אלו בפרק י'מה מדרילין' המדבר בהלכות חנוכה, ולענן ליום תורה להשכיר, כתוב העורך השלמן יוזד סי' רמה סי'ב) שהמנח הוא לבטلم מלימורם בסוף היום בראש החדש ובחנוכה, וכפי המנהג בן תשע.

(27) שאך שמברואר בשורת מהריי ברוגא (ס"י קל) שעשו הקתל חנכה שלא לשוחק אלא ביום שבתם און אונורום תחנון, ובחנוכה מותר לשוחק, כתוב בשורת יאיר (ס"י קב) זנחוינה כד הווינא טליה נמננו ורכבו בעלי תקנות וברושים א"א האגאן מודדור"ש צץ לשלנות מנהג קודם נהרגו שלא לשוחק כל השנה רק בחנוכה והרعن עניי א"א החסיד שיחדו ימי נס הקבושים להודאות ולהלל מיהדים לשוחק וקלות, וביקש לאסרים... ולא עלתה בידו כי לא והסכו לשלנות מנהג,/ וכן כתוב המור וקשייה ר' הא אבל עדנו עניי ואמר) צפושיטה夷 שיט למחות ביד משוגעים הללו שקובעים אותו לשוחק,/ וכן כתוב החדי"א (לב דוד פ"ח דיה הדרן הילך) ילא להוציאו הימים האלה בשוחק וקלות ראש וכור גיעיל הקרשיין להפסיד ממן ולפרק על תורה מצוות, וסימן שם (ד"ה ואם בשאר ימים) יודאי ענש יונש לעברי רצונו.

אכן, אדרם שקשה לו לישב בקביעות וללמוד תורה, כתוב בשות' שלמת חיים (ס"י שפר-שפוי) שטוב שישוחק ולא ילך בטל, שהבטלה מבאה לידי שענום ודברים יותר גורעים משוחק בשמיית חדשות וברור נראיה לעיל (ס"ק ה) ובורמי'א לעיל (ס"י תנו סי'ב).

ולענן מנהג הנערים לשוחק בסביבה בחנוכה, כתוב באפר' בני יששכר (מאמרו החדש בסלו טוב מאמר בא אותן בה ר' הגיה) שמנהג אבותינו תורה הוא ווש בר רמוים, וכן נהג החותם סופר (גנאי חכם ספר פ"ה) שבאחד מלילות החנוכה היה משוחק בסביבון מוסך כמנהג ישראל.

[משניב ס"ק יא]
יום שחת בז אביו זאמו²² וברוי, אדריך למשיב פצענית למסעיה אסר חנכה²³, וען צער-הדריך²⁴ ממה מה שפתב בז²⁵.

(28) ולגביה חישוב יום היירצ'יט כשל בחנוכה, כתוב בבייל' לקמן (ס"י תרעד ס"ג דיה ואם טעה) שיש להיזהר לחשבו לפי ימי החדש ולא לפוי ימי החנוכה, שהרי לפחות לפעמים ראש שתבת הווא שני ימיב, ואו הויא השישי של החנוכה הוא א' טבת, ולפעמים ראש חדש הויא יומ אחד, ואו הויא השישי של החנוכה הוא ל' בסלו, וכן שאר הימים.

ולענן הליכת בית הקברות ביום היירצ'יט כשל בחנוכה, כתוב הcup החיטים (ס"ק כב) שאון לילך בו לבית הקברות, אלא יילך קודם חנוכה, אבן להשתתח על קבורי צדיקים בחנוכה, כתוב שם שמורה, מאיידך, הגשר החיטים (ח"א פ"ט אורה ה) בתב' שיכום נהוגים לילך בבית הקברות בחנוכה ביום השבעה וביום השלשים וביום היירצ'יט, אלא שאון אומרים השכבה רך מזרמי ונהלים לעלייה משמת הנפטר וקדיש (זורהה לקמן (ס"י תרצה ס"ק ח). וכן דעת הגרש"ז אוירבך (הלייבות שלמה חנוכה פ"ז) ארחות הלכה הע' (3) והגראי'ש אלשיב (אשר האיש ח"ג פ"מ אורה יב), וכן דעת הגראי'ש וגאנר (קובץ מbitot לוי ח' עמי בא).

ולענן הקמת מעבה בחנוכה, כתוב בשות' מנתה יצחק (ח"ג סי' נא) שאסוח, כוון שהמנח להספיר בשעת הקמת מעבה.

(29) ואפיפיל ביום הראשון שלאחר חנוכה, כתוב לקמן (ס"י תרפו ס"ק א) שמותר ליחד להתענות בו, אבל לגוז בו תענית על החיבור אסור.

המשך במילאים עמוד 100

[משניב ס"ק ז]
ונם שם קיימי אנטיסיטוט טקאו הנקל²⁶, ועשו חגגה שבית בשמנת' זמים אלו (ביבית)²⁷.

(22) מקור דבריו הוא במלכושי יום טוב (ס"ק ב).

(23) כוונתו, כתוב השונה ההלכות (ס"ג) שעשו הנוכת הבית בבית המקדש. ואף שהחנוכת המשכן (וירא ח לה) והחנוכת בית המקדש הראשה על ידי שלמה המלך (דברי הימים ב ז) לא היו אלא שבעה ימים, מ"מ חנוכת הבית ביום החשמונאים היהת שמנוה ימים, ועם הדבר מבואר ב מגילת תענית (פ"ט) שהו ערבים לבנית את המוכב (מכבואר בגמ' (עבודה זהה נב. בז) ולתקון כל' שרת, והתעסקו בוה שמנוה ימים).

ומישמע שהדרילקו את המנורה אף שעידין לא היה מובה. ואף שמדובר ברמנבים (פ"ג מוהר תלמידין ומוכרפין הרי') שאין מدلיקים את המנורה אלא מASH של מובה העולות, כתוב בשות' שבת הלווי (ח"ח סי' קג) שאון זה מעכבר אלא כשייש מובה. אבל שכן מובה לא מבטלים הרלקת המנורה מושם כר. אכן החומר סופר (שבת כא, ב דיה פ' במה) כתוב [בדעת המהראשא] שם ח'יא דיה מאוי חנוכה], שחנוכת המובה היהת או ביום כי'יס בטליו והדרילקו את המנורה בلال כי'יס כסליג או ביום כי'יס בטל הלוי (ח'יא סי' פט) טעונה שהדרילת המנורה מASH המובה מעכבר בכל אופן.

[משניב ס"ק ח]
והוא קדין פישואין בת פלמייד-הרכס לעט-הארץ²⁸.

(24) אכן בזמנינו, כתוב לעיל (ס"י חטו ס"ק ב) שאין לנו עם הארץ שרבבו בו חכמים, ואף טענות נישואי בת תלמיד הכהן עם הארץ נשחתת לטעות מוצה. אכן, מי שמחלול במצוות, בתב שם וובשוע'ץ (ס"ק ז) שהוא גרע עם הארץ, אך אם שני הנצדדים הם אנשים כללו אין שום מצווה בסעודת נישואיהם, וזאת מוצאה מהמעשהם. מאנשים אלו כדי שלא ללמד ממעשיהם.

[משניב ס"ק ט]
שלם פישואה כי'ין רקון שבת לאקומים או לפרקם קנס או פגעה,
כל' סעודה מקעה²⁹.

(25) וכן מי שנעשה לו נס וקיים על עצמו יום זה למשתה ושםות, כתוב לקמן (ס"י תרצה ס"ק ב) שהסעה שעשו בשליל הנס היא טעודה מצווה. אכן, משום שככל טעודה שעשוים לזכר נפלאות השם, הרי היא טעודה מצווה.

[ביה"ל ד"ה ומוגן]
ואל מתקל מכביעוחך³⁰ וכן, אם מקרים בשוחק מקרשין, וקרבה הריעיש הקקרים קקדושים על זה³¹.

(26) ולענן האם יש חירוב ללימוד הלכות חנוכה בחנוכה מפני ידרשין הלכות חג בתагי, כתוב הפני יהושע (מגילה ה א דיה בפרש"ז) שכשנס שבעירם דמוקרים שחול שבת שואלן ודושין בענין היום בשבת (שהרי אין קוואים בו את המגילה אלא בערב שבת כמבואר בשיער לקמן ס"י תרפה סי'ו, ומובואר במשניב שם סי' טו שיש מוצה לדריש בשבת ובלילות פורטן), מתחלת משה שצער לדריש הלכות חג בתג' וכמבואר בגמ' (מגילה שם), הוא הרין שיש לדריש בחנוכה מעוניין היום, וכן בתב בשות' שלמת חיים (ס"י שפ) שפשוט שנבנן ללימוד הלכות חנוכה בזמנן, וכן כתוב הבית הלדי (פר' וgesch לחנוכה) שבמדיינות אלו ראיינו נהגים ללמד

